

Przedmowa

Problematyka rozwoju energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych stanowi przedmiot zainteresowania różnych dyscyplin naukowych, w tym nauki prawa. Prawne kwestie związane z rozwojem rynku energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych dotyczą takich zagadnień, jak zasady rozpoczęcia działalności gospodarczej w sektorze energii odnawialnej, warunki wykonywania tej działalności, w tym prawa wytwórców energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do otrzymania pomocy publicznej w związku z podjęciem przez nich wytwarzania energii elektrycznej w niekonwencjonalnych źródłach, jak również kwestie związane ze sprzedażą energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Spośród determinant kształtujących funkcjonowanie sektora energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych najistotniejsze są prawne reguły przyznawania przedsiębiorcom pomocy publicznej z tytułu ich aktywności na rynku energii elektrycznej. Doniosłość tego zagadnienia wynika z faktu, że prawo pierwotne UE zakazuje udzielania przedsiębiorcom wsparcia finansowego, jednak ustawodawca unijny przewidział odstępstwo od ogólnego zakazu, a sektor energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych jest obszarem, w którym pomoc publiczna jest możliwa, a w zasadzie wymagana, gdyż ze względu na wysokie koszty działalności gospodarczej w omawianym obszarze podjęcie i wykonywanie działalności w zakresie wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych byłoby zbyt kapitałochłonne, a co za tym idzie – nieopłacalne ekonomicznie. W związku z tym ustawodawstwo unijne promuje koncepcję wsparcia finansowego wytwórców energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.

W Polsce od 2005 r. obowiązują prawne zasady, zgodnie z którymi przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych otrzymują wsparcie finansowe w związku z prowadzoną przez nich działalnością na rynku energii odnawialnej. Ustawodawca krajowy przewidział dla tych wytwórców wsparcie w formie tzw. zielonych certyfikatów, która to forma w pierwszych latach funkcjonowania systemu była skutecznym mechanizmem, niemniej jednak po 2010 r. zauważyć można było zjawisko tzw. nadpodaży zielonych certyfikatów, co spowodowało mniejszą rentowność przedsiębiorstw działających w branży energii odnawialnej. Ponadto na szczeblu UE kształtowały się koncepcje, zgodnie z którymi wspieranie wytwórców energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych powinno być oparte na zasadach konkurencji, w ramach której wytwórcy ubiegają się o wsparcie finansowe. Świadczy to o tym, że ustawodawca unijny w dalszym ciągu propaguje konieczność udzielenia wytwórcom energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych pomocy publicznej z tytułu wykonywanej przez nich działalności gospodarczej, niemniej jednak dostrzega jednocześnie, że rynek energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych musi

być stopniowo otwierany na konkurencję. W tym celu zaproponował przetarg (ang. *tender*) jako skuteczny mechanizm wyboru wytwórców energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, którym przysługuje pomoc publiczna w związku z wytwarzaniem przez nich energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.

Krajowy ustawodawca, dostosowując przepisy do wymagań unijnych, przewidział aukcję jako formę wyboru beneficjentów pomocy publicznej. W tym zakresie założenia krajowe spójne są z unijnymi. Niemniej jednak wraz z przyjęciem do polskiego ustawodawstwa przepisów regulujących mechanizm aukcji pojawiły się wątpliwości dotyczące prawnego charakteru aukcji na sprzedaż energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Wywołane są one tym, że wśród czynności prowadzących do zorganizowania, przeprowadzenia oraz rozstrzygnięcia aukcji pojawiają się takie, które nie są jasne z punktu widzenia prawnych form działania administracji. Niekiedy wręcz można mieć wrażenie, że mamy do czynienia z rozstrzygnięciami władczymi, które determinują sytuację prawną wytwórców w zakresie przyznania lub odmowy przyznania uprawnienia, a nie podlegają weryfikacji (zgodnie z zasadami prawa powszechnie obowiązującego), co tym samym pozbawia wytwórcę konstytucyjnego prawa do dwukrotnego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia jego sprawy. W doktrynie nauk prawnych dotychczas nie pojawiło się żadne opracowanie podnoszące tę kwestię. Trudno również odnaleźć wypowiedzi w orzecznictwie dotyczące przedstawionego problemu, głównie ze względu na stosunkowo krótki okres obowiązywania przepisów determinujących przebieg postępowania aukcyjnego. Prezentowana praca ma na celu ustalenie, jaki jest prawny charakter aukcji na sprzedaż energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Ze względu na to, że stanowi ona pierwsze opracowanie w rodzimej nauce w zakresie zaprezentowanego problemu, wypełnia „lukę” badawczą, którą dostrzegłam w związku z wejściem w życie i przeszło trzyletnim obowiązywaniem przepisów prawnych regulujących aukcję na sprzedaż energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.

Praca uwzględnia stan prawny na dzień 15.12.2018 r.

Dr *Monika Przybylska*

Wrocław, 1.3.2019 r.